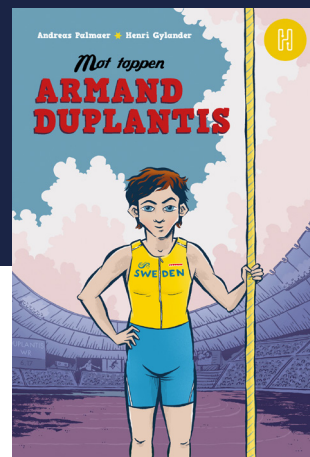

Lärarhandledning

Mot toppen Armand Duplantis

Andreas Palmaer, Henri Gylander

Ämne:

Svenska och svenska som andraspråk

Årskurs:

6-9

Antal lektioner:

1-8

Om handledningarna:

Till boken *Mot toppen* finns förutom denna lärarhandledning en [elevhandledning](#). Elevhandledningen kan eleverna arbeta med på egen hand eller tillsammans med andra. Vill man kan också hela eller delar av elevhandledningen vara grund för ett gemensamt klassarbete med boken.

I denna lärarhandledning presenteras boken. Därefter ges förslag på hur *Mot toppen* kan introduceras, en plan för gemensam läsning och samtal kring en serieromans uppbyggnad samt en avslutande skrivuppgift.

Handledningarna är gjorda av Jenny Edvardsson, www.jennyedvardsson.se.

Centralt innehåll

Svenska 4–6

- ▶ Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna.
- ▶ Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- ▶ Berättande texter och poetiska texter för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Texter i form av skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- ▶ Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- ▶ Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.

Svenska som andraspråk 4–6

- ▶ Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna.
- ▶ Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- ▶ Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.
- ▶ Ord och begrepp i skolans ämnen och i vardagspråk. Synonymer och motsatsord.
- ▶ Berättande texter och poetiska texter för barn och unga. Texter i form av skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- ▶ Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt deras ord och begrepp.

Svenska 7-9

- ▶ Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.
- ▶ Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.

- ▶ Att leda ett samtal, formulera och bemöta argument samt sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.
- ▶ Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. Lyrik, dramatik, sagor och myter.
- ▶ Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar.

Svenska som andraspråk 7-9

- ▶ Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.
- ▶ Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- ▶ Språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd i skolans ämnen när det egna svenska språket inte räcker till.
- ▶ Att leda ett samtal, formulera och bemöta argument samt sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.
- ▶ Skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter från olika tider och skilda delar av världen. Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- ▶ Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar.

Boken

I denna serieroman får du följa Armand Duplantis från uppväxtåren i USA fram till sitt senaste världsrekord i stavhopp. I boken finns också en massa fakta om stavhopp.

Författaren

Andreas Palmaer är författare och har skrivit över 20 barnböcker. Han har bland annat givit ut skräckböcker, fotbollsböcker och faktaböcker om allt ifrån historia och mytologi till gåtor, varulvar och zombier. 2014 vann Andreas Bokjuryns litterära pris för barnboken *Hamstern är borta!* Han bearbetar även böcker till lättläst och har skrivit dramatik för bland annat Malmö Stadsteater och Unga Radioteatern. Andreas bor på Södermalm i Stockholm.

Inför läsningen ?

Undersök bokens omslag. Låt eleverna i par få fundera över omslaget. Utgå exempelvis från dessa frågor:

- ▶ Vem är det du ser på omslaget? Hur känner han sig? Vad har han på sig?
- ▶ När utspelar sig boken? Är det nutid eller dåtid?
- ▶ Var utspelar sig boken? Vilken miljö är det som syns på omslaget?

Diskutera parens svar i helklass. Låt därefter eleverna fundera över vad en serieroman är och vad som skiljer en serieroman från en vanlig roman. En serieroman är en längre berättelse i serieform. Gå gärna igenom tillsammans i helklass och skriv upp de likheter och skillnader som eleverna kommit fram till. Låt eleverna därefter börja läsa serieromanen.

Under läsningen

Gemensam läsning och loggskrivande

Mot toppen är en serieroman som både berättar om Arman Duplantis uppväxt och tävlingar och ger fakta om stavhopp. Låt eleverna under sin läsning välja tre till fem citat från boken. Vilka de väljer är upp till dem själva. Be dem skriva upp citaten och bredvid citaten en förklaring till sina val. Dessa citat kan sedan bli utgångspunkt för samtal i smågrupper. Låt eleverna dela med sig av sin läsning och det som de reagerat över under läsningen. Låt dem få jämföra sina citat och fundera över likheter och skillnader i citat och förklaringar.

Samtala om serieromanens uppbyggnad

När man läser serieromaner (och serier) kan det vara intressant att stanna upp i formen och uppbyggnaden. Hur är serieromanen uppbyggd? Här nedan ges några exempel på begrepp som kan vara relevanta när man diskuterar en serieromans uppbyggnad.

Ruta

Serier är uppbyggda av rutor. En sida i en serieroman kan bestå av en eller flera rutor.

Kanal

Kanal kallas den linje som finns mellan två serierutor. Den visar att de två rutorna är åtskilda i exempelvis tid eller plats. På en sida i en serieroman kan det finnas flera kanaler.

Slutning

Slutning är det som sker i mellanrummen mellan rutorna i en serie, alltså det som sker i kanalerna.

Onomatopoetiska uttryck

Onomatopoetiska uttryck är ljudhärmande uttryck (pang, bom är två exempel). Ofta kan dessa uttryck skrivas med versaler och i stor teckenstorlek.

Pratbubblor

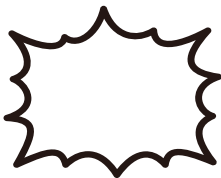
En pratbubbla visar att någon säger något. Man brukar skilja mellan fyra olika typer av bubblor.

Vi har pratbubblor med heldragna linjer

Vi har viskbubblor med streckade linjer.

Vi har skrikbubblor där linjen är taggad.

Vi har tankebubblor med "bubbliga" linjer.

Roten, svansen och bäraren

När man läser och analyserar serier behöver man ha koll på vem som säger/tänker något. Detta är extra viktigt om det finns flera olika bubblor i en och samma ruta. Den person eller karaktär som uttrycker något kallas för roten. Svansen är det som kopplar samman den som säger/tänker något till bubblan där det sägs. Bubblan där talet eller tanken finns inskriven kallas för bäraren. Är det otydligt vem svansen tillhör kan serierutan vara svår att läsa och förstå.

Efter läsningen

Text och bild om en sport

I *Mot toppen* får man fakta om stavhopp. Denna fakta presenteras som en sorts serie med kort text och mycket bilder och illustrationer. Låt eleverna välja en sport och sedan skapa en egen faktaserie om sporten, liknande de som finns om stavhopp i *Mot toppen*. Utgå gärna från en färdig seriemall med ett bestämt antal rutor, exempelvis en av de som tillhör denna handledning (se bilagor).

Fyra hörn

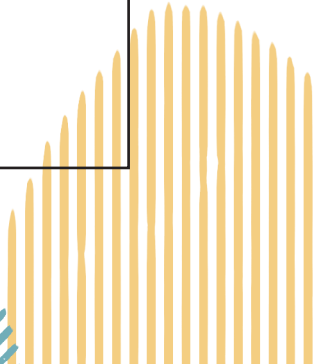
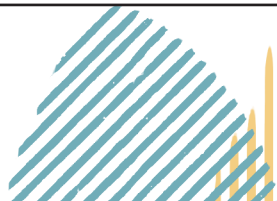
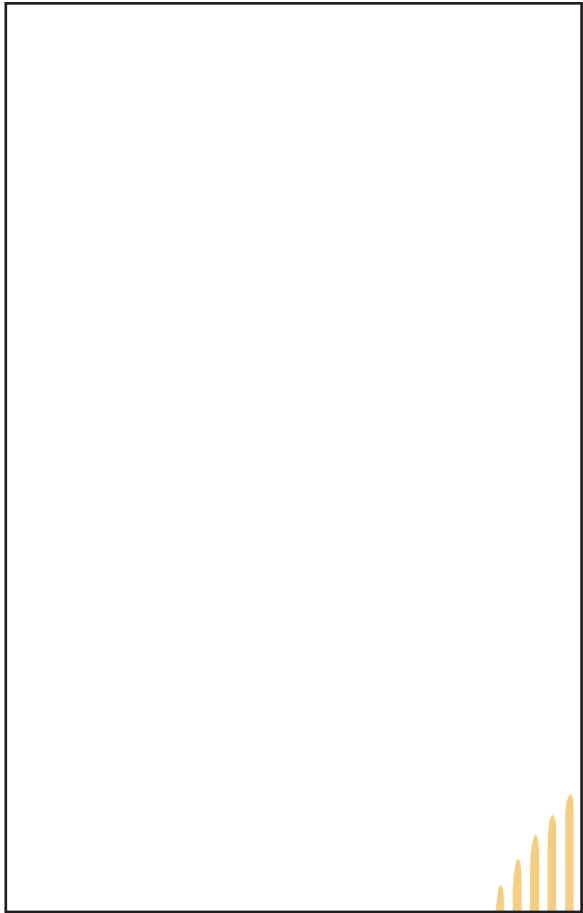
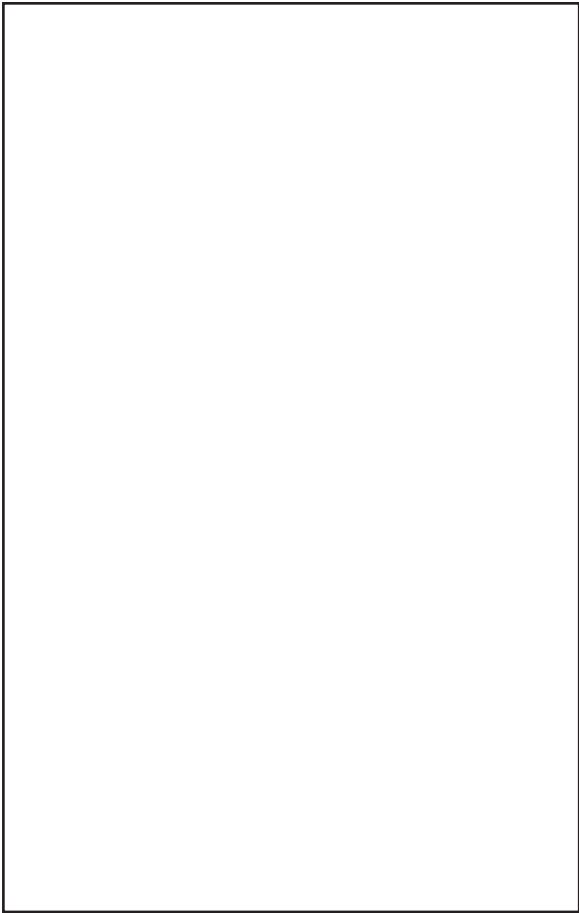
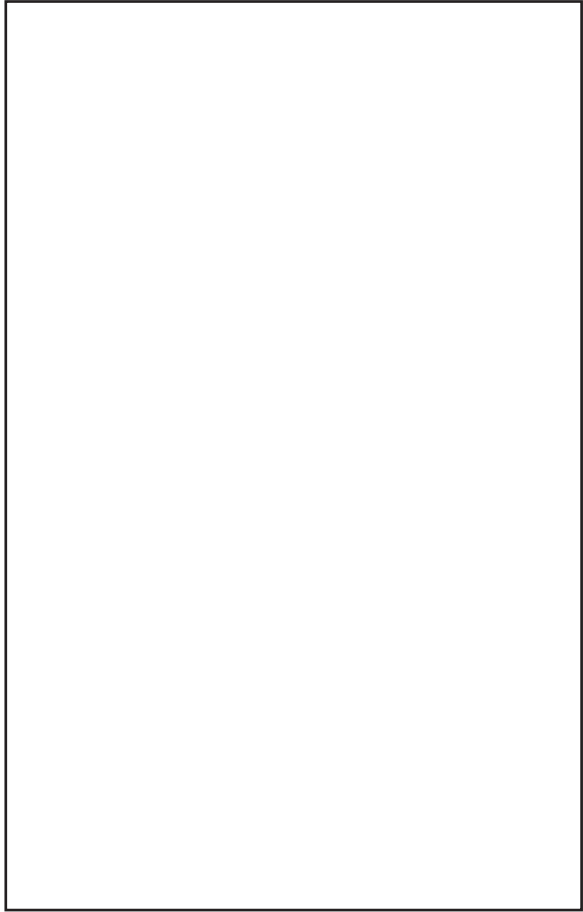
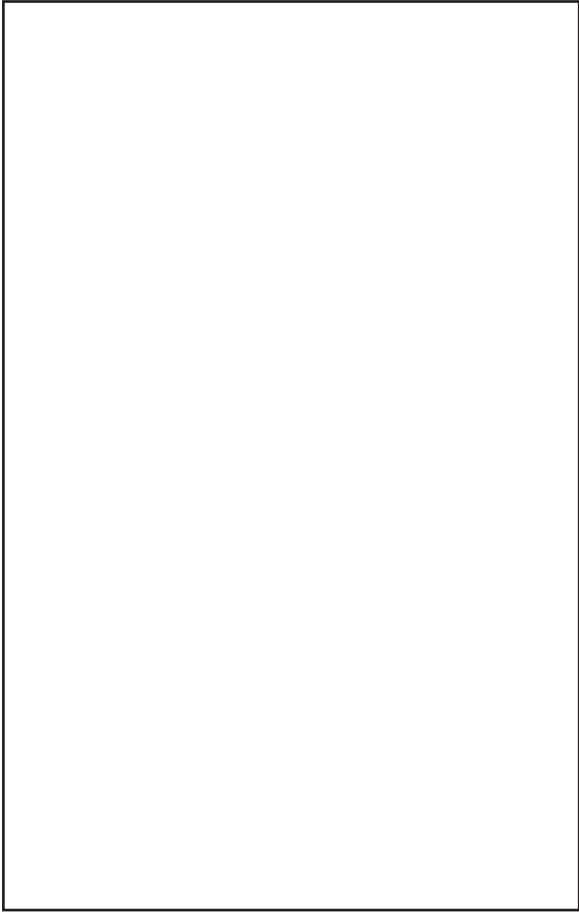
I fyra hörn får eleverna ta ställning och motivera sina val. De gör det utifrån olika påståenden eller frågor. Det finns alltid fyra olika svarsalternativ till varje påstående eller fråga, varav tre är förutbestämda och det fjärde ett öppet alternativ där eleverna får komma med ett eget förslag. Det kan eleverna göra om något av de tre andra inte riktigt stämmer med det som eleven tycker eller tänker.

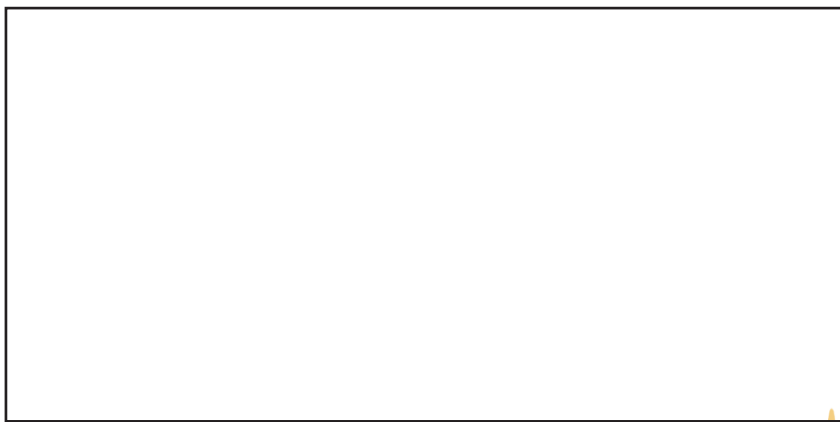
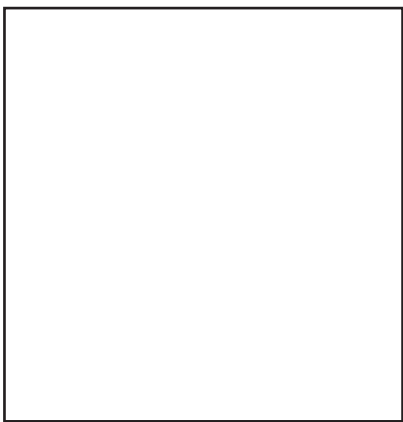
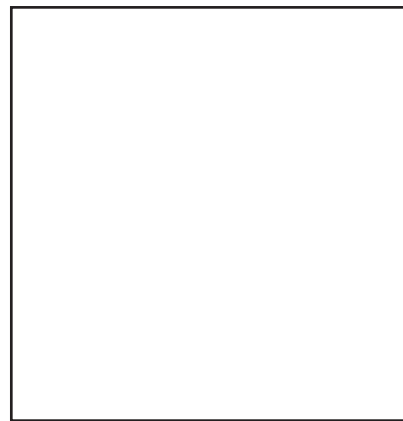
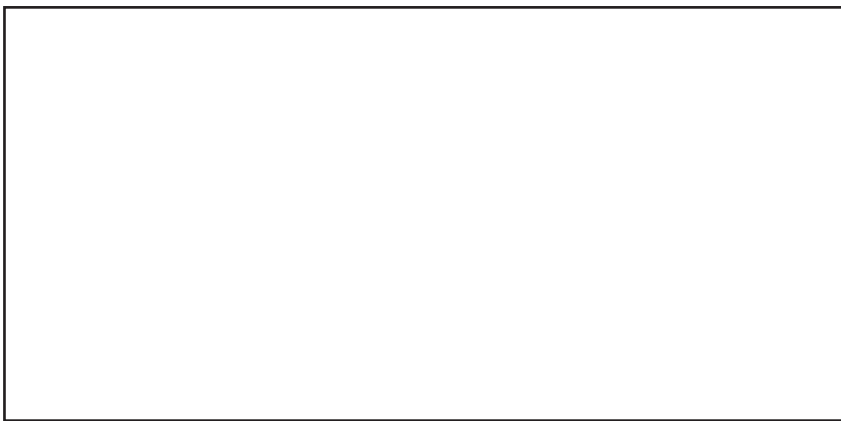
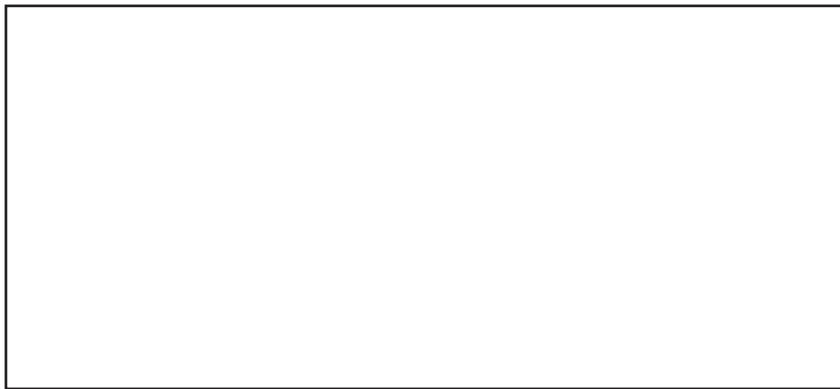
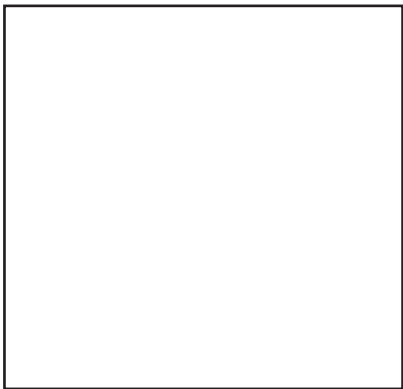
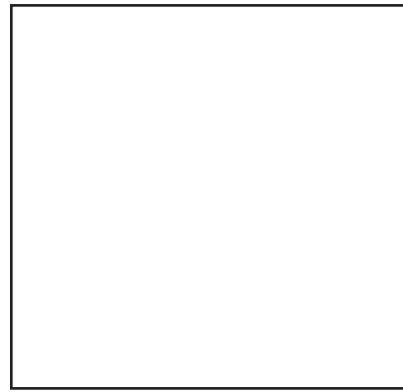
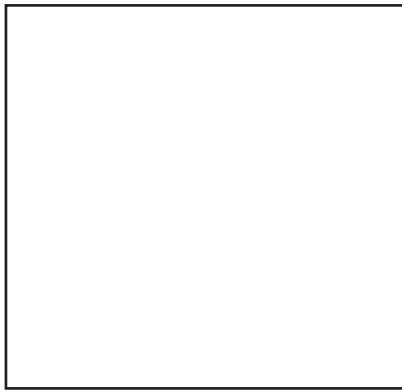
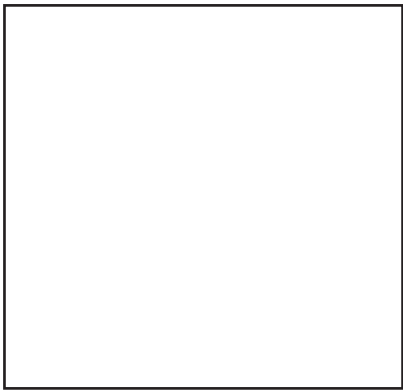
När man arbetar med fyra hörn är det viktigt att inte bara låta eleverna ta ställning utan också att de får träna sig i att motivera sina val. De ska alltså förklara varför de valt att ställa sig just i det hörnet. Efter att ha fått lyssna på varandra kan de få lov att byta hörn. I samband med ett hörnbyte ska de också motivera sitt byte.

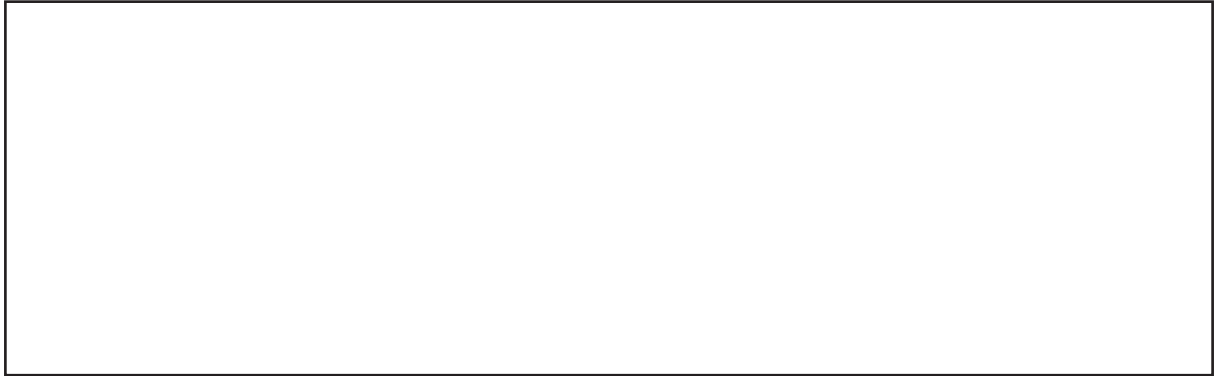
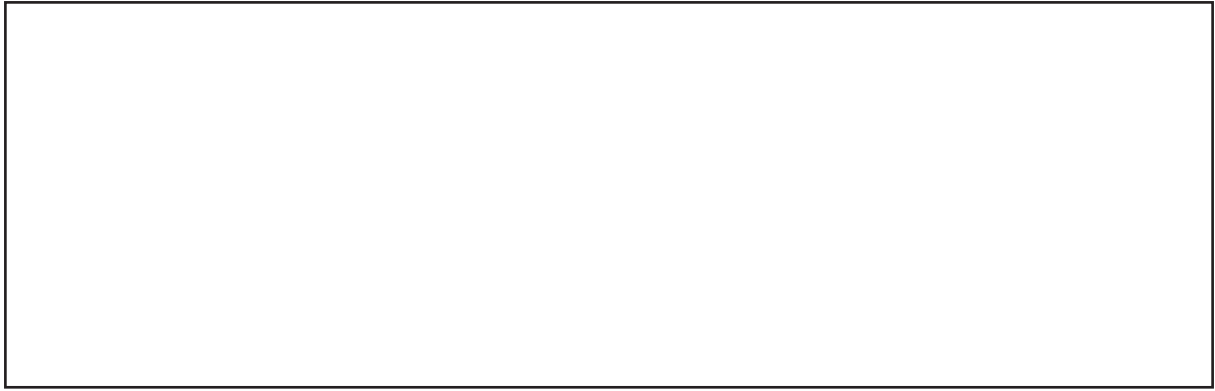
Ta hjälp av följande frågor och påståenden eller skapa egna.

1. Vad tyckte du om att läsa en serieroman?
 - a. Det var riktigt bra.
 - b. Det var bra
 - c. Det var mindre bra.
 - d. Eget alternativ.
2. Vad är det som gör att Duplantis är så bra på stavhopp?
 - a. Det är genetiskt (arv).
 - b. Det är för att han tränat så mycket.
 - c. Det är för att han har en vinnarskalle.
 - d. Eget alternativ.

3. Duplantis vågar inte prata svenska när han blir intervjuad. Vad skulle du vilja säga till honom om du träffade honom och fick prata om hans intervjuer?
- a. Bry dig inte om vad andra säger eller tänker.
 - b. Det gör inget om du säger fel.
 - c. Fortsätt prata engelska.
 - d. Eget alternativ.

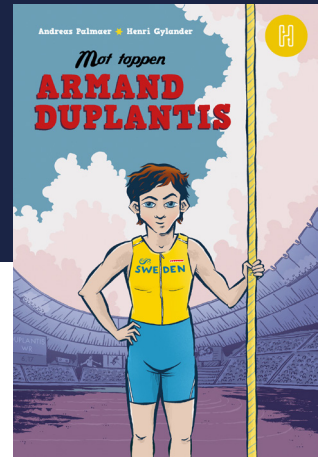

Elevhandledning

Mot toppen - Armand Duplantis

Andreas Palmaer, Henri Gylander

Boken

I denna serieroman får du följa Armand Duplantis från uppväxtåren i USA fram till sitt senaste världsrekord i stavhopp. I boken finns också en massa fakta om stavhopp.

Författaren

Andreas Palmaer är författare och har skrivit över 20 barnböcker. Han har bland annat givit ut skräckböcker, fotbollsböcker och faktaböcker om allt ifrån historia och mytologi till gåtor, varulvar och zombier.

Illustratören

Henri Gylander är serieskapare, illustratör och pedagog. Hans serier och bilder har publicerats i tidningar som *Kamratposten* och *DN*. Han har bland annat gjort böckerna *Leyla och Cocos, ensamast i världen* och *Livet före döden*.

Textfrågor ?

Till boken finns några frågor som du ska besvara. Läs igenom frågorna innan du börjar läsa boken.

1. Var ligger Louisiana? Ta hjälp av en karta, antingen digital (exempelvis Google Maps) eller en atlas (kartbok).
2. Vad är sjukamp? Vilka grenar ingår i sjukamp? Här får du söka information även utanför boken.
3. Vilken är världsrekordhöjden i stavhopp?
4. På sidan 34 står det "tjata hål i skallen". Vad betyder det?
5. På sidan 39 står det "snorunge". Vad betyder det?
6. På sidan 40 finns inledningen på ett svenskt ordspråk. Det börjar så här "Sisten i är en rutten...". Vilket ord är det som saknas i ordspråket?
7. Vem är Duplantis stora idol?
8. På sidan 62 används ordet ledstjärna. Vad betyder ordet ledstjärna?
9. På sidorna 72-73 står det om katapult. Vad är det för något?
10. Varför tävlar Duplantis för Sverige?

Frågor att fundera över efter läsningen.

1. Vad är det som gör att Duplantis är så bra på stavhopp?
2. Duplantis vill inte prata svenska i intervjuer. Vad beror det på?
3. Om man känner sig osäker på ett språk, vad kan man göra för att bli bättre och våga tala det? Ge dina fem bästa tips!
4. Skulle du vilja ha fått reda på något mer om Duplantis? Vad i så fall?
5. Du har nu fått läsa en serieroman. Hur var det? Vilka fördelar och/eller nackdelar finns det med en serieroman jämfört med att läsa en vanlig roman? Ge exempel.

Din största idrottsprestation

Utgå från din allra största idrottsprestation. Vilken är det? Skriv sedan ner dina tankar genom att ta hjälp av dina olika sinnen. Börja med att blunda. Tänk dig tillbaka. Vad är det du ser? Vad är det du hör? Vad är det för dofter/lukter? Vad smakar det? Vad känner du? Ta hjälp av dessa inledningar när du ska skriva:

Jag ser...

Jag hör...

Det luktar...

Det smakar...

Jag känner...

Under de fem raderna skriver du sedan vilken idrott det rör sig om.